

Ondertussen in Brussel

'KRW en prioritaire stoffen-richtlijn moeten onder cross compliance vallen'

In elke editie van Waterspiegel stellen wij een lid van het Europees Parlement enkele vragen over actuele onderwerpen.

Dit keer: Bas Eickhout, GroenLinks.

Bas Eickhout (1976) houdt zich als Europarlementslid voor GroenLinks onder andere bezig met de dossiers klimaat, eurocrisis, dierenwelzijn en voedsel en landbouw. Vóór hij in 2009 in het Europees Parlement kwam, was

Eickhout klimaatwetenschapper bij het Planbureau voor de Leefomgeving. Daar schreef hij mee aan het vierde assessmentrapport van het VN-klimaatpanel IPCC, dat in 2007 de Nobelprijs voor de Vrede ontving.

Landbouwbeleid

Vergroening is een belangrijk onderdeel van het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouwbeleid dat momenteel wordt vormgegeven. De Europese Commissie wilde directe betalingen aan boeren afhankelijk maken van het nemen van milieumaatregelen. In de Landbouwcommissie is dit voorstel uiteindelijk grotendeels afgezwakt. *Ziet u nog kansen om de vergroening en vooral de verblauwing – het nemen van maatregelen die de waterkwaliteit en -kwantiteit ten goede komen – toch door te voeren?*

‘Dit is echt een gemiste kans’, valt Eickhout met de deur in huis. ‘Maar de race is nog niet helemaal gelopen. Dit was een stemming in de Landbouwcommissie; het moet dus plenair worden bevestigd. En daarna moet ook de meerderheid van de lidstaten ermee akkoord gaan. De ervaring leert dat er in de Raad veel verdedigers zijn van het klassieke landbouwmodel, zoals Frankrijk, Italië en Spanje. Meestal volgt men de lijn van zo’n landbouwcommissie, dus dat wordt wel een zware dobber. Deze uitslag is niet goed voor Nederland; wij moeten het toch meer hebben van innovatieve landbouw, gecombineerd met blauw-groene diensten voor natuur- en milieubeheer. Dat past goed bij een toekomstige landbouwagenda, die zich vooral moet richten op omgaan met schaarste van grondstoffen. De Europese landbouw zal een omslag moeten maken naar die manier van denken en werken. Maar ik ben bang dat die omslag met deze uitkomst in de Landbouwcommissie een stuk ingewikkelder wordt.’

Mogelijkheden in pijler 2

‘In de tweede pijler lijkt nog wel wat ruimte te zijn voor blauwe diensten, omdat lidstaten daar wat specifiekere eigen keuzen kunnen maken. Maar de makkelijkste route, het voor alle lidstaten dwingend maken van verblauwing en vergroening in pijler 1, lijkt nu wel afgesloten. Dus: ja, er zijn nog mogelijkheden, maar het is er niet makkelijker op geworden.’

KRW-perikelen

De Europese Commissie stelde ook voor om de KRW en de Richtlijn Prioritaire stoffen onder cross compliance te laten vallen. Het voldoen aan de verplichtingen van deze wetten zou een voorwaarde worden om geld vanuit het GLB te ontvangen.

Uiteindelijk heeft de Landbouwcommissie hier tegen gestemd. *Vindt u dit een juiste beslissing?*

Eickhout: ‘Dit is ronduit teleurstellend en ongelooflijk schadelijk. De lidstaten moeten gewoon voldoen aan de eisen van de KRW. Door dit nu uit de cross compliance te halen, geef je echt een verkeerd signaal. Lidstaten die nog niet zo ver zijn met het behalen van de KRW-doelen, zoals Spanje, krijgen hierdoor het idee dat het allemaal

niet zo’n vaart loopt. Dit gaan wij absoluut weer terugbrengen op de agenda bij het plenaire parlement, in de vorm zoals de Commissie het had bedoeld.’

Hergebruik van grondstoffen

Het terugwinnen van grondstoffen valt onder de Resource Efficiency-strategie van de Europese Commissie. Eén van die belangrijke hulpbronnen is water. In haar ‘Blueprint to safeguard Europe’s water resources’ uit november 2012 geeft

de Commissie aan dat prijsbeleid (waterpricing) een instrument kan zijn om waterschaarste en droogte te voorkomen. Binnen de Nederlandse watersector worden alle kosten al doorberekend in de tarieven: hier lijken EU-richtlijnen onnodig. *Bent u het hiermee eens?*

Eickhout: 'Ik denk dat de watersector hier iets te defensief is. Er is in Europa nog veel te winnen op dit gebied. Als Nederland van mening is dat de zaken al goed geregeld zijn, wat heeft men dan te verliezen? Het zou voor ons juist goed zijn als andere landen met meer zorg gaan kijken naar waterschaarste. Nederland kan dan fungeren als gidsland. De problemen op watergebied in Spanje zijn enorm. Als we niet snel slimmer omgaan met het water, vraag ik me af of er een toekomst is voor landbouw in Spanje, met grote gevolgen voor de voedselvoorziening van de rest van Europa. Een debat over waterbeprijzing met landen die daar tot nu toe niet goed mee omgaan, is dus zeer belangrijk. Ik zou de Nederlandse watersector juist aanmoedigen dit aan te pakken als kans. Zorg ervoor dat iedereen weet welke ervaring er in Nederland is op dit gebied, aan de hand van best practices. Deel je kennis en zorg dat iedereen daar beter van wordt.'

Fosfaatterugwinning

Het terugwinnen van grondstoffen uit (afval)water wordt steeds belangrijker. Nationaal participeert Vewin in vele projecten op dit gebied, zoals een pilot op Schiphol om struviet terug te winnen. *Ziet u mogelijkheden voor de Nederlandse watersector om zulke projecten ook op Europese schaal uit te rollen?*

Eickhout: 'Resource Use Efficiency is een belangrijk thema om de Europese economie innovatiever te maken op weg naar 2020. Dit thema speelt nadrukkelijk in Brussel, maar er is nog weinig wetgeving. Een aantal landen, zoals Zweden, Duitsland en Nederland loopt sterk voorop, terwijl andere nog niet zo goed weten wat ze ermee moeten. Mijn tip: cluster je knowhow met de andere innovators en zorg ervoor dat de regeringen van de betrokken lidstaten zo'n agenda gaan concretiseren in de Europese Raad. Dat werkt beter dan wanneer de Commissie zelf een agenda moet pushen, zonder steun van lidstaten.'

'Traditioneel zijn de Noord-Europese landen wat terughoudend om thema's aan te brengen in Brussel, omdat men bang is voor de nationale discussie over een te grote rol voor Europa. Ik denk dat de watersector en de Nederlandse politiek die koudwatervrees moeten overwinnen. Door hier voorop te lopen, kan Nederland in de toekomst veel betekenen op dit dossier, zeker als de andere landen door Europees beleid worden gedwongen om stappen te nemen. Overigens zal er binnen het GLB ook meer aandacht komen voor Resource Use Efficiency, met name binnen de tweede pijler.'

Niet achteroverleunen

'Het tweede aspect, het verkopen van staatsbedrijven in de zwakere eurolanden, lijkt ook de ver-van-mijn-bed-show, maar is dat allerminst. Natuurlijk kun je kijken of er in Griekenland niet een paar staatsbedrijven beter af zijn in private handen. Maar belangrijker is wederom de fundamentele vraag: wil je drinkwater überhaupt wel privatiseren? Dan kun je als Nederland niet achteroverleunen. Het principiële gevecht over publieke eigendom dat we in

Nederland hebben gevoerd in de aanloop naar de Drinkwaterwet, zullen we ook naar Brussel moeten brengen.'

'De Nederlandse politiek lijkt nog steeds niet in te zien hoe fundamenteel Europa Nederlandse wetten beïnvloedt, en dus hoe essentieel het is om dit soort discussies ook in Brussel te voeren. Men ziet Brussel nog te veel als buitenland. Maar het is gewoon politiek bedrijven, alleen een niveautje hoger. Ik denk dat de Nederlandse politici de Europese politiek nog steeds niet serieus genoeg nemen.'

Europa-debat

Na de speech van de Britse premier Cameron komt ook in Nederland de vraag naar een Europees referendum naar boven. *Wat vindt u van deze ontwikkeling?*

Eickhout: 'Laat ik vooropstellen: elk land krijgt het Europa-debat dat het verdient. Bij de reactie van de Nederlandse politiek op de speech van Cameron zie je eigenlijk hetzelfde als wat ik net schetste. De regering heeft geen visie op Europa. Men heeft gewoonweg geen benul van wat men wil, en heeft zeker geen idee van wat Cameron nu precies zegt. Het probleem bij een referendum is: welke vraag ga je stellen? Mijn model zou zijn: laat alle politieke partijen vóór de aanstaande Europese verkiezingen onomwonden hun visie op Europa geven. Op die manier kun je de uitkomst daarvan zien als richtinggevend voor het debat daarna. We weten dat het Verdrag van Europa in de jaren na de Europese verkiezingen zal worden veranderd. De Nederlandse partijen hebben dan bij die onderhandelingen een mandaat van de kiezers. Zodra de verdragswijziging voorligt, zou je een referendum moeten uitschrijven: wilt u hierin mee of niet? Maar of deze regering dat aandurft...'

